

Rep.Nr. 07/2283

ARBEIDSHOF TE BRUSSEL

ARREST

OPENBARE TERECHTZITTING VAN 14 DECEMBER 2007.

DERDE KAMER

Bediendecontract
Tegensprekelijk
Definitief

In de zaak:

De Heer V.

Appellant, geïntimeerde op incidenteel hoger beroep,
vertegenwoordigd door Mevr. M. De Ké, syndicaal
afgevaardigde, drager van volmacht;

Tegen :

Mter Gerry VERSCHUEREN, advocaat te 2800 Mechelen,
Battelsesteenweg, 376 in zijn hoedanigheid van curator van het
faillissement CENTRIK K.S.I. INTAKE N.V., voorheen de
N.V. TREE, waarvan de maatschappelijke zetel gevestigd was
te 1800 Vilvoorde, Luchthavenlaan, 25 A, daartoe aangesteld
door de Rechtbank van Koophandel te Brussel bij vonnis van
21 december 2004,

Geïntimeerde, appellant op incidenteel hoger beroep,
vertegenwoordigd door Mter K. Witpas, advocaat te 2800
Mechelen;

Na beraadslaging, velt het Arbeidshof te Brussel het hiernavolgend arrest :

Gelet op de stukken van de rechtspleging, meer bepaald op :

- het voor eensluidend verklaard afschrift van het bestreden vonnis op
tegenspraak gewezen door de Arbeidsrechtbank van Brussel (2de kamer) op 10
november 2003;
- het verzoekschrift tot hoger beroep ontvangen ter griffie van het Arbeidshof
te Brussel op 13 augustus 2004;
- de besluiten van geïntimeerde neergelegd ter griffie van het Arbeidshof te
Brussel op 31 augustus 2006;

- de besluiten van appellant neergelegd ter griffie van het Arbeidshof te Brussel op 24 november 2006;
- de bundel met stukken van geïntimeerde partij neergelegd ter griffie van het Arbeidshof te Brussel op 5 november 2007;
- de bundel met stukken van appellante partij neergelegd ter griffie van het Arbeidshof te Brussel op 9 november 2007;

Gehoord partijen in hun middelen en beweringen op de openbare terechtzitting van 16 november 2007; waarna de debatten gesloten werden en de zaak in beraad genomen werd.

X

X

X

I. FEITELIJKHEDEN EN RETROACTEN.

Op 25 september 1999 trad de Heer V. in dienst bij de N.V. TREE met een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd in de hoedanigheid van bediende waarbij ingevolge de geschreven arbeidsovereenkomst tussen partijen van 8 september 1999 overeengekomen werd dat hij gedurende de eerste drie maanden van tewerkstelling een informatica-opleiding zou volgen om daarna opdrachten binnen de informatica-afdeling uit te voeren.

Bij deze arbeidsovereenkomst werd een eerste addendum gevoegd waarin overeengekomen werd dat de aanvangswedde van 49.067,-BF. bruto per maand na 3 maanden zou stijgen tot 71.000,-BF. bruto per maand plus een variabele wedde van 0 tot 4.000 BF. afhankelijk van de beoordelingsgesprekken; na 12 maanden zou de wedde stijgen tot 77.000 BF. bruto per maand plus een variabel gedeelte van 0 tot 6.000 BF. afhankelijk van de beoordelingsgesprekken.

In addendum twee werd een scholingsbeding opgenomen waaruit volgde dat de Heer V. vanaf 27 september 1999 gedurende een periode van 12 weken opleiding zou volgen in Zuid-Afrika; dit scholingsbeding gold voor een periode van 24 maanden ingaande op de datum van indiensttreding, waarbij de werknemer zich verbond om gedurende een bepaalde periode in dienst van de werkgever te blijven en om een deel van de door de werkgever gemaakte opleidingskosten terug te betalen, wanneer de werknemer de vennootschap vóór het einde van de overeengekomen tijd op eigen initiatief zou verlaten of; de totale trainingskost exclusief verblijf en verplaatsingen werd vastgesteld op 600.000,-BF.; de schadevergoeding die de werknemer aan de werkgever diende te betalen ingeval het scholingsbeding zou overtreden worden zou degressief afnemen per periode van 3 maanden maar tijdens de eerste drie maand bleef de vergoeding bepaald op 600.000,-BF. en tijdens de periode van 4 tot 6 maand bleef de vergoeding identiek op 600.000,-BF. Vanaf dan nam de vergoeding degressief af en er werd nog bepaald dat het beding niet van toepassing was indien de werkgever een einde maakte aan de arbeidsovereenkomst tenzij in geval van beëindiging om een

dringende reden in hoofde van de werknemer en dat van de overeenkomst schriftelijk kon afgeweken worden na akkoord tussen beide partijen.

Op 24 juli 2000 beëindigde de Heer V. het bediendecontract met een opzeggingstermijn van 2 maanden ingaande op 2 augustus 2000.

Op 12 september 2000 liet de werkgever bij aangetekende brief weten dat hij door omstandigheden de aangetekende ontslagbrief niet had ontvangen en dat hij akkoord ging om het ontslag te aanvaarden maar met een wettelijke opzegperiode van 6 weken ingaande op 1 augustus 2000 om dan te eindigen op 30 september 2000.

Tevens werd de Heer V. erop gewezen dat hij in toepassing van het scholingsbeding een terugbetaling van 450.000,-BF. verschuldigd was aan de werkgever.

Op 4 januari 2001 ging de N.V. over tot dagvaarding van de Heer V in terugbetaling van de scholingskosten a rato van 450.000,-BF. of 11.1555,21 €

De Heer V stelde een tegenvordering in waarbij hij betaling vroeg van een opzeggingsvergoeding van 1.332,40 €, een pro rata eindejaarspremie van 1.238,97 € en het daarop verschuldigde vakantiegeld van 188,08 €.

II. STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

De Heer V argumenteerde dat het door de werkgever ingeroepen scholingsbeding nietig was omdat het strijdig was met de artikelen 18, 35 en 37 van de Arbeidsovereenkomstenwet; het scholingsbeding beperkte volgens de Heer V. het ontslagrecht evenals de aansprakelijkheidsregeling die is neergelegd in artikel 18 van de Arbeidsovereenkomstenwet, zodat artikel 6 van de Arbeidsovereenkomstenwet moest worden toegepast.

In ondergeschikte orde, argumenteerde de Heer V dat, indien het scholingsbeding wettig zou worden bevonden, dit alleszins niet beantwoordt aan de daarvoor geldende voorwaarden, omdat het scholingsbeding slechts een gedeelte van de door de werkgever gedragen kosten mocht omvatten en omdat de vastgestelde kostprijs overdreven was, daar buiten de scholingskosten ook andere kosten in de scholingsprijs werden meegerekend; de Heer V argumenteerde tevens dat het scholingsbeding onvoldoende degressief was, niet van nut was voor zijn werkzaamheden en dat het scholingsbeding niet van toepassing was omdat na zijn opzegging de werkgever zelf de arbeidsovereenkomst beëindigd had.

In nog meer ondergeschikte orde, betwistte de Heer V. het gevorderde bedrag en vroeg hij het gemak van betalingstermijnen.

De Heer V was de mening toegedaan dat de werkgever hangende de opzeggingstermijn zelf de arbeidsovereenkomst beëindigd had, meerbepaald op 13 september 2000, zodat hij recht had op een opzeggingsvergoeding gelijk aan het loon voor de resterende periode van de opzeggingstermijn, een pro rata eindejaarspremie en vakantiegeld op de pro rata eindejaarspremie.

De vennootschap argumenteerde dat het scholingsbeding geldig was omdat het sloeg op een reële terugbetaling die betrekking had op een redelijke termijn, er wel degelijk een degressief terugbetalingstarief was, er geen ongeoorloofde dwang werd uitgeoefend, de scholing wel degelijk nuttig was, er geen zuiver potestatieve voorwaarde in werd opgenomen en er een opwaardering van het loon was voorzien na de opleiding.

De tegenvordering van de Heer V. werd door de vennootschap betwist omdat de werknemer zelf de arbeidsovereenkomst beëindigd had en de werkgever geen tegenopzegging had gegeven, maar enkel niet akkoord ging met de door de bediende vooropgezette opzeggingstermijn.

III. HET VONNIS VAN DE EERSTE RECHTER

In het bestreden vonnis werd het scholingsbeding geldig geacht, maar de Rechtbank aanvaardde niet de door de werkgever vooropgestelde kostprijs van 600.000,-BF. of 14.873,61 €.

De Rechtbank stelde vast dat andere kosten dan de opleidingskosten in dit bedrag begrepen waren en herleidde het bedrag tot een door haar ex aequo et bono geraamde reële kost van 4.000 €, waarvan 3/4 verschuldigd was, zijnde 3.000 €.

De Heer V. werd dan ook veroordeeld tot terugbetaling van dit bedrag.

Omtrent de tegenvordering stelde de Eerste Rechter dat de werkgever op geen enkel ogenblik zelf ééenzijdig een einde gesteld had aan de arbeidsovereenkomst zodat deze ongegrond werd verklaard.

In graad van hoger beroep hernemen partijen al hun argumenten; naast het hoofdberoep tekent de curator dan ook incidenteel beroep aan.

IV. BEOORDELING.

1. Ontvankelijkheid.

Nu geen betekenisakte van het bestreden vonnis wordt voorgelegd, kan worden aangenomen dat het hoger beroep tijdig werd ingesteld. Het is regelmatig naar vorm een ook aan de andere onvankelijkheidsvereisten is voldaan. Hetzelfde geldt voor het incidenteel hoger beroep.

2. Ten gronde.

2. 1. Het scholingsbeding.

In het cassatiearrest van 19 september 1973, (J.T.T. 1974,164) stelde het Hof vast dat het ingevolge het scholingsbeding te betalen bedrag geen opzeggingsvergoeding is maar enkel een terugbetaling van een deel van de scholingskosten waaruit wettelijk kon worden afgeleid dat deze scholingsovereenkomst niet tot gevolg had dat de na te leven opzeggingstermijn werd verlengd.

In het cassatiearrest van 10 maart 1997 (www.cass.be; A.J.T. 1997-1998, 214 met noot Plets I.; J.T.T. 1997, 322, met noot Wantiez C, Soc. Kron. 1997, 435) stelde het Hof dat de rechter die oordeelt dat een scholingsbeding de werknemer toelaat de arbeidsovereenkomst te beëindigen op de in de artikelen 35 en 37 van de Arbeidsovereenkomstenwet bepaalde wijze, maar mits betaling van een bedrag dat vooraf werd bepaald, wettelijk beslist dat dergelijk beding het recht om de arbeidsovereenkomst te beëindigen beperkt en derhalve in strijd is met deze artikelen.

Hieruit volgt dus dat de rechter die het scholingsbeding interpreteert als een beding dat voorziet in een bijkomende vergoeding bij beëindiging van de arbeidsovereenkomst, moet besluiten tot de nietigheid van dat beding (R. Janvier, Rechten van werknemers bij de beëindiging van de arbeidsverhoudingen in Actuele Problemen van het Arbeidsrecht, deel 6, nr. 22).

Isabelle Plets wijst erop dat een andere lezing van het scholingsbeding door de feitenrechter ook tot een andere conclusie had kunnen leiden omdat het Hof van Cassatie in haar overweging verwijst naar de terugbetaling van de opleidingskosten, zodat wanneer het voorziene bedrag een loutere terugbetaling is van de gemaakte opleidingskosten dit moet worden onderscheiden van het beding dat een bijkomende vergoeding voor de beëindiging van de arbeidsovereenkomst bevat (zie noot bij Cass., 10 maart 1997, in A.J.T. 1997-1998, 218, nr. 5).

De rechtspraak heeft hieruit afgeleid dat het scholingsbeding nietig is wanneer het de ontslaggevende werknemer een vergoeding oplegt die hoger is dan de opleidingspost (zie W. Van Eeckhoutte, Sociaal Compendium met verwijzing naar Arbeidsrechtbank Brussel, 28 november 2000, Soc. Kron. 2002, 461).

In dezelfde zin oordeelde het Arbeidshof Gent in een arrest van 20 april 2005 dat men het scholingsbeding moet toetsen aan de specifieke context en dat, indien blijkt dat de duur van de opleiding en het bedrag van de terug te betalen kosten niet in verhouding staan tot de gevolgde opleiding, dit kan wijzen op een ongeoorloofde oorzaak (Arbeidshof Gent, afdeling Brugge, 20 april 2005, Soc. Kron. 2006, 319).

In casu kan de Eerste Rechter worden gevolgd wanneer hij onderlijnt dat men niet op een absolute wijze mag stellen dat een scholingsbeding nooit geldig kan zijn en dat men een dergelijk beding steeds afzonderlijk moet bekijken in zijn formulering en in zijn precieze gevolgen.

Samen met de Eerste Rechter dient het Arbeidshof ook vast te stellen dat er zich in casu een probleem aandient in verband met de aangerekende kosten en dat men voor een computeropleiding de opportuniteit van een verplaatsing naar Zuid-Afrika in vraag kan stellen zodat het scholingsbeding enkel de terugbetaling van de effectieve opleidingskosten mocht omvatten en niet de bijkomende kosten die met deze reis naar Zuid-Afrika gepaard gingen.

Inderdaad volgt uit stuk 8 van de vennootschap dat in de kostprijs supplementair de vlucht, de hotelkosten, de huur van een wagen, de huur van een parking, de reisverzekering en het P.C.-gebruik zijn ingecalculeerd, daar

deze kosten door een kredietnota worden terugbetaald voor die gebruikers die om welke reden dan ook de opleiding niet hebben gevolgd.

Hieruit volgt dat al deze elementen mee opgenomen zijn in de kostprijsberekening zodat in casu veel meer dan de opleidingskosten worden in rekening gebracht.

Hieruit volgt dat het scholingsbeding niet in verhouding staat tot de kosten van de opleiding zodat dit beding het recht van de arbeidsovereenkomst te beëindigen langs werknemerszijde verzwaart en een bijkomende vergoeding uitmaakt voor een dergelijke beëindiging van de arbeidsovereenkomst.

De overige argumenten dienen niet verder te worden onderzocht wegens de ongedigtheid van het scholingsbeding.

Het hoger beroep is dan ook gegrond en wegens nietigheid van het scholingsbeding diende in casu de oorspronkelijke vordering van geïntimeerde ongegrond te worden verklaard.

Het incidenteel hoger beroep van de vennootschap is derhalve ongegrond.

2.2. De beëindiging van de arbeidsovereenkomst.

Terecht heeft de Eerste Rechter vastgesteld dat de Heer V. bij schrijven van 24 juli 2000 een einde heeft gesteld aan de arbeidsovereenkomst met een opzeggingstermijn van 2 maanden.

De werkgever heeft op geen enkel ogenblik tijdens de lopende opzeggingstermijn zelf ééNZijdig een einde gesteld aan de arbeidsovereenkomst, maar hij heeft in zijn brief van 12 september 2000 aan de werknemer akte gegeven van de opzegging, die de werknemer zelf heeft betekend en hij heeft uitdrukkelijk gesteld dat hij dit ontslag aanvaardde mits de opzeggingsperiode slechts 6 weken bedroeg en derhalve eindigde op 13 september 2000.

Uit het schrijven van de werkgever van 13 september 2000 blijkt dus geenszins dat de werkgever de wil had om zelf een einde te stellen aan de arbeidsovereenkomst, wel integendeel.

Niet betwist wordt dat na dit schrijven de Heer V. zijn activiteit heeft stopgezet, zodat hij geen aanspraak kan maken op enige aanvullende opzeggingsvergoeding, pro rata eindejaarspremie en vakantiegeld op pro rata eindejaarspremie.

Het hoger beroep is op dit punt dan ook ongegrond.

OM DEZE REDENEN

HET ARBEIDSHOF

Gelet op de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken, zoals tot op heden gewijzigd, inzonderheid op artikel 24,

Rechtsprekend op tegenspraak,

Verklaart het hoger beroep ontvankelijk en gedeeltelijk gegrond,

Verklaart het incidenteel hoger beroep ontvankelijk doch ongegrond,

Hervormt gedeeltelijk het bestreden vonnis wat betreft het scholingsbeding en opnieuw rechtsprekende,

Verklaart de hoofdvordering van de vennootschap ontvankelijk doch ongegrond, bevestigt het vonnis wat betreft de verwerping van de tegenvordering als zijnde ongegrond,

Veroordeelt de vennootschap tot de gerechtskosten, deze aan de zijde van de heer V . niet begroot en aan de zijde van de vennootschap begroot op

Dagvaarding: 90,97 €

Rechtsplegingsvergoeding eerste aanleg: 200,79 €

Rechtsplegingsvergoeding hoger beroep : 285,57 €

Totaal : 577,33 €

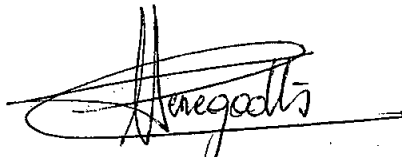
Aldus gewezen en uitgesproken op de openbare terechtzitting van de 3de Kamer van het Arbeidshof te Brussel op 14 december 2007, waar aanwezig waren :

De Heer L. LENAERTS, Raadsheer,

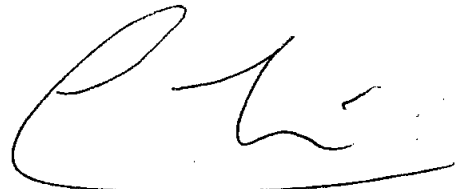
Mevrouw L. REYBROECK, Raadsheer in sociale zaken als werkgever,

De Heer A. LEURS, Raadsheer in sociale zaken als werknemer-bediende,

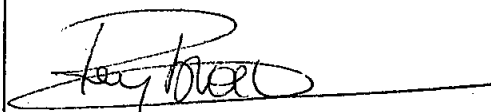
Mevrouw L. HERREGODTS, Griffier.

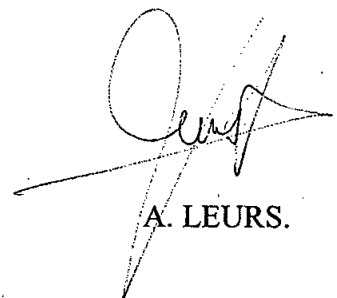
L. HERREGODTS,

L. LENAERTS,

L. REYBROECK.

A. LEURS.

